

aláírás nélküles

Az irat elektronikus iraról készített papír alapú másolat.
 2020 JAN 08.
 Debrecen, KR.
 tisztviselő/írnök

41/3
 Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
 Az ügy száma: 12.K.27.192/2018
 Dátum: 2020 JAN 08.
 Példány: Melléklet: db

az Alkotmánybíróság részére

az első fokon eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/00094-0/2020	
Érkezett: 2020 JAN 17.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 3 db	<i>lu!</i>

tárgy: alkotmányjogi panasz
 kelt: Budapest, 2020 év 01. hó 07. nap
 első fokú ügyszám: 12.K.27.192/2018

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] nevében és képviseletében, az F/1. szám alatt csatolt ügyvédi meghatalmazás alapján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Kfv.V.35.637/2018/6. számú ítéletének (a továbbiakban: Ítélet) és azok alapjául szolgáló közigazgatási határozatok alaptörvény-ellenességét, és azokat az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg, az alábbiakban kifejtett indokaim alapján.

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Panaszossal szemben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Adóigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le személyi jövedelemadó és egészségügyi hozzájárulás adónemekben. Az ellenőrzés megállapításai alapján született meg az elsőfokú adóhatóság 2256923114 iktatószámú határozatával kijavított 2256960797 iktatószámú határozata, melyben a Panaszosnál adókülönbötetet állapított meg, továbbá adóbírságot alkalmazott és késedelmi pótlékot szabott ki.

A Panaszos az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő. A fellebbezés folytán eljárta Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2233895106 iktatószámú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

A Panaszos a másodfokú adóhatóság határozatával szemben keresetet terjesztett elő a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál. Keresetlevelében a panaszos elsődlegesen a másodfokú adóhatóság határozatának megváltoztatását, a megállapítások törlését, másodlagosan annak megsemmisítését és az adóhatóság új eljárásra kötelezését kérte. Panaszos a per során eredetben rendelkezésre bocsátott bevételi pénztárbizonylatokat, melyekkel azt kívánta alátámasztani, hogy az általa a bankból készpénzben felvett összegeket az általa a vizsgált időszakban ügyvezetett ██████████ pénztárba befizette. A per során a Panaszos indítványozta továbbá több, a vizsgált időszakban a Kft-vel kapcsolatban állt társaság megkeresését az általuk kiállított számlák megküldése iránt, a megkeresett társaságok ennek folytán 49 db számlát küldtek meg.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) 12.K.27.192/2018/33. számú ítéletével a másodfokú adóhatóság határozatát az elsőfokú adóhatóság határozatára is kiterjedően részben megváltoztatta akként, hogy az adóhiánynak minősülő adókülönbözöt összegét, az adóbírság összegét és a késedelmi pótlék összegét csökkentette. Ítéletének indokolásában hivatkozott a Kúria BH2014. 197., a Kúria Kfv.I.35.696/2016/5. számú döntéseire és kifejtette, hogy önmagukban a beszerzett készpénzes számlák nem igazolják, hogy a Panaszos az általa felvett készpénzt a társaság pénztárba befizette, azt a társaság érdekében használta fel, azonban az általa csatolt bevételi pénztárbizonylatokkal együtt a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló okiratok összességében alkalmasak a keresetben foglaltak – részbeni – alátámasztására. Megjegyezte a Bíróság, hogy ezen álláspontja egybevág a másodfokú adóhatóság azon gyakorlatával, mely kiszámolta a vélhetően készpénzben kifizetett munkabérek összegét és ezzel csökkentette a Panaszos részére megállapított jövedelmet.

Az alperesi másodfokú adóhatóság a Bíróság ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriánál, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását. Kérelmében előadta többek között, hogy a Panaszos által bemutatott pénztárbizonylatok nem minősülnek hitelt érdemlőnek, amennyiben főkönyvi számla és könyvelés nélkül nem állapítható meg, hogy az azokon szereplő összegek ténylegesen befizetésre kerültek a pénztárba és a Kft. érdekében történt a felhasználásuk. Panaszos a felülvizsgálati kérelemmel szemben ellenkérelmet terjesztett elő, melyben állította, hogy a másodfokú adóhatóság a bizonyítékok felülmérlegelését kéri a Kúriától, egyben vitatta a másodfokú adóhatóság által hivatkozott joggyakorlat alkalmazhatóságát.

A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal érintett, Kfv.V.35.637/2018/6. számú Ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintve, a felülvizsgálati kérelemmel támadott részt hatályon kívül helyezte és a keresetet teljes körűen elutasította.

Ítéletében kifejtette a Kúria, hogy az igazolási kötelezettség teljesítésének megítélésakor a gazdasági társaságokra irányadó bizonylati fegyelem szabályaitól nem lehetett volna jogszerűen eltekintenie a Bíróságnak. A bevételi pénztárbizonylatok a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 166. § (1) bekezdése alapján számviteli bizonylatnak minősülnek, amelyek adatainak az Sztv. 166. § (2) bekezdése értelmében alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállóknak kell lennie. Mivel sem az adóhatóság, sem a bíróság előtt nem volt ellenőrizhető a felvett készpénz sorsa, a Panaszos által kiállított befizetési pénztárbizonylatok nem hitelesek. Amennyiben a Panaszos azt állítja, hogy a bankból felvett pénzből a Kft. készpénzes számláit egyenlítettte ki, a befizetési pénztárbizonylatokhoz *kifizetési bizonylatok* is kellene, hogy tartozzanak. Ezt a megállapítását egyetlen jogszabályi előírással sem támasztotta alá a Kúria. Rögzítette továbbá a Kúria, hogy az Ítélet ellen további felülvizsgálatának nincs helye.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A fentiek igazolják, hogy a perben a Panaszos az összes fórumot kimerítette (Abtv. 27. § b)).

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Ítéletet a Panaszossal 2019. év november hó 14. napján közölték. Ehhez képest a 60 napos alkotmányjogi panasz előterjesztési határidő 2020. év január hó 13. napján jár le.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az Alkotmánybíróság honlapján található minta alapján építjük fel panaszunkat, mely azt a tájékoztatást adja, hogy a polgári eljárásokban a felperes, érintettsége nem kíván külön bizonyítást.

Jelen perben a Panaszos felperesként kívánt igényt érvényesíteni, az alkalmazandó joganyag a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát is polgári pernek tekintette, szabályozta (a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.), a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.)).

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A Panaszos pártatlan bíróság által lefolytatott, tisztességes eljáráshoz való jogát az Ítélet érdemben befolyásolta, lévén a Kúria önkényesen eljárva, korábban sem jogszabály, sem saját joggyakorlata által el nem várt okiratok rendelkezésre állását írta elő Panaszosnak, továbbá Ítéletében meg sem indokolta, hogy miért tér el a korábban a Bíróság és a Panaszos által is kifejezetten hivatkozott joggyakorlattól.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése; XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései; XIII. cikk (1) bekezdése.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

I. A bírósági döntéssel szemben az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése által támasztott, jelen ügyben releváns követelményei

Arra vonatkozóan, hogy egy határozat mikor felel meg a tisztességes eljárás követelményeinek, mind az Alkotmánybíróság, mind pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) több évtizedre visszatekintő gyakorlata során részletes és objektív mércét alakított ki. A „fair” eljárásnak a bírói gyakorlat által kifejezesebb mércéjét a Kúria Ítélete nem ugorja meg.

Az Alkotmánybíróság által gyakorlatában¹ is hivatkozott *Beian kontra Románia (30658/05)* ügyben az EJEB rögzítette, hogy **az a gyakorlat, melynek során a legfelsőbb bírói fórum hasonló ügyekben eltérő döntést hoz, már önmagában ellentétes a jogbiztonság követelményével** („*in itself contrary to the principle of legal certainty, a principle which is implicit in all the Articles of the Convention and constitutes one of the basic elements of the rule of law*”) és ilyen helyzetben a bíróság a követendő jogértelmezés kialakítása helyett **magá válik a jogbizonytalanság forrásává**, aláásva ezzel az igazságszolgáltatásba vetett közbizalmat („*instead of fulfilling its task of establishing the interpretation to be followed, the HCCJ itself became a source of legal uncertainty, thereby undermining public confidence in the judicial system*”).²

Az EJEB a bíróságok által meghozott döntések kapcsán – a jelen ügy szempontjából is relevanciával bír – töretlen gyakorlata, az alábbiakban ismertetett ítéletekből olvasható ki. Ezek szerint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz („*fair trial*”) való jog magában foglalja a megfelelően indokolt bírói döntéshez való jogot.

Az Egyezmény 6. cikke deklarálja a tisztességes tárgyaláshoz való jogot. A 6. cikk 1. bekezdése szerint „*Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság **tisztességesen** nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.*”

¹ 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat [51] bekezdés

² *Beian v Romania (30658/05)* § 39.

A tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság követelményének fényében kell értelmezni, amely magában foglalja, hogy a peres feleknek rendelkezésre kell álljon egy olyan hatékony jogorvoslat, amely lehetővé teszi polgári jogaik érvényre juttatását.³

A Bíróság határozatai mentén kialakult gyakorlat szerint a következő három körülmény, és az az ezek körében érvényesülő, a hatékony jogorvoslatához szükséges feltételek vizsgálata szükséges ahhoz, hogy megállapítható legyen az, hogy az adott bírói testület megfelelő felülvizsgálatot nyújtott-e.⁴

- i. a megfellebbezett döntés tárgya
- ii. a mód, ahogy a határozatot meghozták
- iii. a jogvita tartalma, beleértve az igényelt és tényleges fellebbezési alapot

A nevezett három körülménynek együttesen kell fennállnia, **amennyiben akár csak az egyik is sérül, már nem beszélhetünk tisztességes eljárásról.**

Jelen ügyben a második és a harmadik körülmény vizsgálatának van jelentősége.

A második körülményhez kapcsolódóan kimondta 6. cikk megsértését az EJEB a Terra Woningen B.V. kontra Hollandia ügyben „ha bíróság visszautasítja, hogy külön döntsön olyan ténykérdésekről, amelyek alapvetőek az előtte folyó jogvita rendezéséhez.”

A harmadik körülmény vizsgálata körében mondta ki az EJEB a *Potocka és mások kontra Lengyelország* ügyben: „követelmény, hogy az ítéletében a **bíróság vizsgálhassa a panaszos valamennyi érdemi érvét**, pontról pontra, anélkül, hogy bármelyik vizsgálatát vissza kellene utasítani, és hogy adjon világos indokokat elutasításukra.”

Az előbb idézett ítélet tehát kimondta, hogy a bíróságnak jogot kell biztosítani arra, hogy a felülvizsgálat során a panaszos valamennyi érdemi érvét megvizsgálhassa. **De, ami egyfelől jog, az másfelől kötelezettség is. Azaz a bíróságnak nem csak joga, hanem kötelezettsége is van arra, hogy a panaszos indokait érdemben vizsgálja**, és ha azokat elutasítja, ennek miéért azt ítéletében köteles világosan indokolni.

Az Ankerl kontra Svájc, valamint a Centro Europa S. R. L. és di Stefano kontra Olaszország ügyekben mondta ki az EJEB az „*eljárás egészének értékelése*” doktrínáját. Eszerint az, hogy egy eljárás tisztességes volt-e, az eljárás egészének vizsgálatával állapítható meg.

Az EJEB a tisztességes eljárás keretén belül az peres felek jogai terjedelmének, különösen ezen jogok hatékonysága aspektusból is vizsgálta a peres felek érveinek, indokainak az ítéletben is megjelenő kellő indokoltságának szükségességét. Az EJEB szerint a peres eljárásban részt vevő feleknek joguk van arra, hogy előadják az ügyük szempontjából általuk jelentősnek és relevánsnak tartott észrevételeiket. Ez a jog azonban csak abban az esetben tekinthető

³ Beles és mások kontra Cseh Köztársaság

⁴ Emberi Jogok Európai Bírósága; Kézikönyv a 6. cikkről, 22. o. https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_HUN.pdf,

hatékonyak, ha az észrevételeket valóban tárgyalják, vagyis azokat a perbíróság megfelelően megfontolja („*hatékony jog elvé*”). **Azaz az eljáró bíróság köteles megfelelően megvizsgálni a felek által előterjesztett beadványokat, érveket és bizonyítékokat.**⁵

Az EJEB a peres felek jogainak terjedelme körében a hatékony jog elvével kapcsolatban dolgozta ki a „*látszatok teóriáját*”. A *Kraska kontra Svájc* ügyben hozott ítéletében hangsúlyozta az EJEB a látszatok fontosságát az igazságszolgáltatás tekintetében: biztosítani kell, hogy az eljárás tisztességessége nyilvánvaló legyen.

Az EJEB az utóbbi időben különösen nagy jelentőséget tulajdonított a látszatoknak⁶, ezért különösen fontos megvizsgálni, hogy miként kezelte az egyes ügyeket.

A hatékony jog elvének érvényesülése azonban nem merül ki abban, hogy a tagállami jogszabályok lehetővé teszik annak érvényesülését. A „*fair trial*” követelménye, hogy a peres felek érveit és észrevételeit valóban tárgyalják, akkor a látszatok teóriájából az következik, hogy csak akkor tisztességes az eljárás, ha ennek látható nyoma van.

II. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns határozatai

A bírói jogértelmezés alkotmányosságával foglalkozott az Alkotmánybíróság 3026/2015. (II. 9.) AB határozatában. Az Alkotmánybíróság rögzítette:

*„A jogállamiság elvéből, követelményéből az is következik, hogy a **jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé.** Ellenkező esetben sérülne a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás.”*

3173/2015. (IX. 23.) AB határozatában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a jogszabályok kitágítása már inkább jogalkotás, mely sérti a bíróságok törvényeknek való alávetettségét:

*„**Egy szabályozás felülírása, kitágítása a bíróságok részéről már nem jogértelmezési, hanem *contra legem* jogalkalmazási – tulajdonképpen jogalkotási – tevékenységet jelent, ami felveti a bíróságok törvényeknek való alávetettsége elvének a sérelmét.**”*

A 23/2018. (XII. 28.) AB határozatban az Alkotmánybíróság továbbá megfogalmazta:

*„Az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. **A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek.**”*

⁵ A bekezdésben megfogalmazott követelményeket a Bíróság a következő ítéletiben munkálta ki: *Kraska kontra Svájc*; *Van de Hurk kontra Hollandia*; *Perez kontra Franciaország*

⁶ *Vermulen kontra Belgium*, *Lobo Machando kontra Portugália*

Az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB számú határozata kifejezetten a bíróságok indokolási kötelezettségével foglalkozott.

A határozatban az Alkotmánybíróság felállította a tisztességes eljárás alaptörvényi szabályainak védelmi körébe tartozó minimális követelményeket, amelyeket a bíróságoknak az ügy elbírálása során feltétlenül szükséges érvényesíteniük.

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi élel a 6/1998. (III.11.) AB számon közzétett határozatában foglalta össze, amelyet a később hozott döntéseiben gyakorlattá formált.⁷ Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogszabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen.

Amint a határozat [29] bekezdésében az Alkotmánybíróság rögzítette az indokolt bírósági döntéshez való jog az Egyezmény 6. Cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben, annak egyik, az Egyezményben nem nevesített elemeként jelenik meg. Az Alkotmánybíróság a határozatban ezt követően felhívta a 62/2011. (VII.13.) AB számon közzétett korábbi döntését, amely elvi élel mondta ki a következőt:

„egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképp sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.”⁸

Az idézett döntés alapján egyértelmű, hogy az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése kapcsán, az EJEB által kialakított töretlen gyakorlat vívmányainak érvényesülése a hazai peres eljárásokkal szemben is követelményként jelenik meg. Az Alkotmánybíróság a határozatban idézi is a *Taxquet kontra Belgium* ügyben született döntést, amelyben az EJEB kimondta, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, amely elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésről erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat és a bírói döntés tekintélyét.

A határozat az EJEB több döntését idézi, amelyekből kiolvasható a Bíróság következetes gyakorlata, miszerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok az ügye lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálják meg.

⁷ Ezen döntések a teljesség igénye nélkül: 5/1999. (III.31.) AB; ABH 1999, 75; 14/2002. (III.20.) AB; ABH 2202, 101,108; 15/2002. (III.29.) AB határozat

⁸ Az Alkotmánybíróság az idézett rendelkezés tartalmát többször megerősítette, legutóbb a 32/2012. (VII.4.) AB számon közzétett határozatának [41] bekezdésében.

Az EJEB esetjogára történő kitekintés után az Alkotmánybíróság a következőt rögzíti:

*„Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy **a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.**”*

A 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (a továbbiakban: Bszi.) 2. § (2) bekezdése szerint a bíróságok a jogalkalmazási tevékenységük során biztosítják a jogszabályok érvényesülését. A Bszi. 3. § -a pedig a következőt rögzíti: *„A bírák és az ülnökök függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, az ítélezési tevékenységükkel összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.”*

Az Alaptörvény és a Bszi. tehát előírja az eljáró perbíróságok számára az indoklási kötelezettséget, így kimondhatjuk, hogy – az Alaptörvény és a Bszi. rendelkezéseire is figyelemmel – a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részére vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal meg kell vizsgálnia, és ennek értékeléséről a határozatában számot kell adjon.

A Kúria Joggyakorlat-Elemző Csoportja által közzétett az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdésiről szóló munkájában⁹ részletesen kifejti, hogy az ítéletek megfelelő indoklása a tisztességes eljárás követelménye. Az elemzés külön kiemeli, hogy a tisztességes eljárás *„Lényeges eleme, hogy a bíróság az általa közvetlenül észlelt bizonyítékok alapján hozza meg döntését, amelyet köteles megindokolni”*¹⁰; Valamint rögzíti, hogy *„Ennek tükrében, ami az ítéletek indoklására vonatkozó követelményeket (Pp. 221.§) illeti, mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ügyében eljáró bíróság **alaposan megvizsgálja az előadott érveit és benyújtott bizonyítékait.**”*¹¹

Összességében elmondható: az Alkotmánybíróság gyakorlatában rögzítésre került azon szempontrendszer, melynek a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező bírósági jogértelmezésnek meg kell felelnie. A bírósági jogértelmezésnek az Alaptörvényben előírt elveknek meg kell felelnie, a bíróságnak döntését kellő mélységű indokolással kell ellátnia, a döntéshozatal nem válhat önkényessé, egy szabályozás önkényes kitérítése pedig contra legem jogalkalmazásnak, azaz lényegében jogalkotásnak minősül, melyre a bíróságoknak az

⁹Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport; Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései; Budapest, 2017. október; https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/osszefogl_velemen_y_iteleti_bizonyosság.pdf

¹⁰ Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport; Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései; 39. o.

¹¹ Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoport; Összefoglaló vélemény - Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései; 86. o.

Alaptörvény 25. cikke értelmében nincs lehetősége:

(1) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Bíróság a rendes és a közigazgatási bíróság.

III. A Kúria jelen ügyben releváns joggyakorlata

E helyütt szükséges áttekinteni a Kúria releváns joggyakorlatát, mely szerv a legfőbb bírói fórumként működik és melynek Alaptörvényből fakadó feladata, hogy biztosítsa a jogalkalmazását egységét:

*(2) A rendes bíróságok döntenek büntetőügyben, magánjogi jogvitában és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely **biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét**, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. (Alaptörvény 25. cikk)*

Kijelenthető, hogy a Kúria joggyakorlata egységes, illetve a jelen Panasszal érintett Ítéletet megelőzően egységes volt abban a kérdésben, hogy milyen okiratok szükségesek annak bizonyításához, hogy a magánszemély az általa készpénzben felvett összegeket a hozzá kapcsolható gazdasági társaságok érdekében használta fel.

A BH2016. 184. számon közzétett, Kúria Kfv.I.35.592/2015. számú döntésében a legfelsőbb bírói fórum kimondta:

*„Ha egy gazdasági társaság ügyvezetője pénzt vesz át, akkor azt dokumentálnia kell, arról könyvelési bizonylatot kell kiállítani, **a házipénztárba bevételezni**, annak meg kell jelennie a társaság könyvelésében.”*

Az AVÉ 2017/2. számon közzétett Kfv.I.35.400/2016/4. számú ítéletében – átvéve a fenti érvelést – a Kúria kifejezetten jelentős bizonyítéknak tételezte a befizetési pénztárbizonylatokat:

*„Az elsőfokú bíróság tévedett ugyan, amikor azt rögzítette, hogy a felvett pénzüsszegek házipénztárba való **befizetéséről szóló** számviteli bizonylatok tanúvallomással nem lennének pótolhatók. ... Ha a gazdasági társaság nevében eljáró ügyvezető pénzt vesz át, akkor azt megfelelő módon dokumentálnia kell és ezen bizonylatokat a saját érdekében meg kell őriznie, a gazdasági eseménynek meg kell jelennie a társaság könyvelésében. **Ilyen esetben a könyvelési iratok hiányában a pénztárbizonylat noha nem kizárólagos, de jelentős bizonyíték.**”*

A Bíróság által is hivatkozott BH2014. 197. számon közzétett Kúria Kfv.VI.35.015/2013. számú ítéletben a Kúria kimondta:

*„Az Sztv. szerinti eljárás bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte volna a peres eljárásban. Ezt a bizonyítást hiteles, szigorú számadású, nyilvántartásban visszakereshető módon tudta volna megtenni. **Ehhez eredeti pénztárbizonylatra, de minimálisan az eredeti pénztári bizonylatok másolatára lett volna szükség.** Ilyen dokumentum hiányában a bizonyítatlanság jogkövetkezményei a felperes terhére estek.”*

Fentieknél egy fokkal szigorúbb látásmódot képviselt a Kúria, amikor Kfv.35.445/2017/7. számú ítéletében a befizetési pénztárbizonylatok eredeti példányait követelte meg a befizetések igazolására:

*„A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint a **befizetés** igazolására nem alkalmasak a bevételi pénztárbizonylatok másolati példányai, mert az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott Sztv. szabályok - 14. § (1), (5), (8), 15. § (2), (3), 165. § (1), 166. § (1), (2) és 168. § (1) bekezdései - **megkövetelik a pénztárbizonylatok eredeti példányainak rendelkezésre állását.** A bevételi pénztárbizonylatok eredeti példányainak hiánya a felperes terhére esik, mert azokkal mint befizetőnek rendelkeznie kellett volna.”*

Kiemelendő mindezekon felül, hogy a jelen Panasszal érintett Ítéletet megelőzően a Kúria egyetlen olyan ítéletet sem hozott, amelyben *kifizetési* pénztárbizonylatok rendelkezésre állását írta volna elő.

IV. A Kúria Ítéletének Alaptörvénybe ütköző rendelkezései

Fentiekből megállapítható az a követelményrendszer, amit jelen ügyben szükséges vizsgálat alá vonni, és amellyel a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát össze kell vetni:

- 1. Az EJEB fent idézett gyakorlatában egyértelművé tette, hogy ha a joggyakorlat egységének biztosítására rendelt legfőbb bírói fórum hasonló ügyekben eltérő döntéseket hoz, az a jogbiztonság követelményével önmagában ellentétes.**
- 2. Az Alkotmánybíróság a rendes bíróságok jogértelmező tevékenységével kapcsolatban kimondta, hogy annak az Alaptörvényben előírt elveknek meg kell felelnie, a döntéshozatal nem válhat önkényessé, egy szabályozás önkényes kitérítése pedig contra legem jogalkalmazásnak, azaz lényegében jogalkotásnak minősül.**
- 3. A Kúria a jelen ügygel hasonló tényalapon álló ügyekben kialakított állandó joggyakorlatában – pénztárbizonylatok esetében – kifejezetten és kizárólagosan a befizetési pénztárbizonylatokat nevezte meg, mint olyan bizonyítékokat, amelyek a felvett összegek társaság érdekében történő felhasználását bizonyíthatják, míg kifizetési pénztárbizonylatok meglétét egyetlen ismert esetben sem írta elő a Kúria.**

- 4. Az Alkotmánybíróság ezen felül joggyakorlatában rögzítette, hogy a bíróságoknak indokolási kötelezettségükből kifolyólag az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal meg kell vizsgálniuk, és ennek értékeléséről határozatukban számot kell adjanak.**

Mindezen követelményekkel szükséges tehát összevetni a Kúria támadott Ítéletét.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint:

Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bek. kimondja:

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az alaptörvényi rendelkezések értelmezési keretként felhasználandó a Nemzeti Hitvallás is, mely szerint valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

Az Alaptörvény M) cikk (1) bek., valamint XII. cikk (1) bek. első mondata és XV. cikk (2) bek. alapján, a XXIV. cikk (1) bek.-ben biztosított jog a jogi személyeket, vállalkozásokat is megilleti.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke szerint:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Álláspontunk szerint a Kúria Ítélete megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, egyben sérti a Panaszosnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlan és tisztességes eljáráshoz való jogát is, **amennyiben a bíróság nem jogalkalmazó, hanem lényegében jogalkotó szervként járt el, és jogszabályban sehol elő nem írt, korábban soha el nem várt okiratok meglétét követelte meg a Panaszostól, ráadásul ezen elvárását kellőképpen meg sem indokolta.**

Az Alaptörvényben foglalt pártatlan és tisztességes bírói eljáráshoz való jognak álláspontunk szerint mindenképpen részét képezi, hogy a bíróság nem jogalkotó, hanem jogalkalmazó szereplőként eljárva értelmezze a jogszabályokat. Ennek természetesen része, hogy a bíróság a törvényt az életviszonyokra alkalmazva töltse ki tartalommal, a bizonyítékokat pedig meggyőződése szerint kell mérlegelnie,¹² ám eljárása során mindvégig pártatlannak kell maradnia, eljárása nem válhat tisztességtelenné. Az EJEB és az Alkotmánybíróság bemutatott joggyakorlata kimondja, hogy hasonló ügyekben meghozott döntéseitől való eltérés a jogbiztonságot sérti, egy szabályozás önkényesen kitégítése nem jogalkalmazásnak, hanem jogalkotásnak minősül.

Meglátásunk szerint pártatlan bíróság által tisztességes eljárásában meghozott ítéletnek nem nevezhető az a döntés, amely az adózóktól sem a jogszabály, sem a joggyakorlat által korábban soha el nem várt okirat meglétét teszi kötelezővé. Önkényesen meghozott, a szabályozást a végletekig tágító döntésével a Kúria egyértelműen nem jogalkalmazóként, **hanem jogalkotóként vett részt az eljárásban**, ráadásul Ítélete a jogbiztonság követelményét is sérti, ezáltal alaptörvény-sértő.

Álláspontunk szerint tisztességtelen és így alaptörvény-sértő a Kúria Ítélete abban a vonatkozásban is, hogy **indokolása nem tér ki a korábban hasonló ügyekben született, és mind a Bíróság, mind a Panaszos által hivatkozott joggyakorlatra**, közelebbről arra, hogy attól mi okból tért el Panaszos hátrányára.

Kifejtjük mindezekén túl, hogy azzal a Panaszos is tisztában van, hogy a jogegység biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem éppen a Kúria feladata (pl. 3345/2018. (X. 26.) AB végzés) lenne, ám ennek a feladatának a Kúria nem tett eleget, és jogalkalmazása olyan szélsőségesen, kirívóan hibás és önkényes, hogy az már alaptörvény-ellenes.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
Nem kezdeményeztünk felfüggesztést.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.
Csatoljuk a meghatalmazásunkat.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról
Az indítványozó adatai közzétételéhez nem járul hozzá, a döntést ezek nélkül kérjük közölni.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

¹² Pp. 279. § (1) bekezdés

A peres iratanyag igazolja, hogy a Panaszos felperesként járt el. A peres iratanyag része volt a közigazgatási iratanyag is, melyből látható, hogy a Panaszos ügyfele volt a közigazgatási eljárásnak. A Kúriai eljárás végeztével ezek az alpereshez és elsőfokú hatóságához kerültek vissza, kérjük beszerzésüket (ha eddig erre nem került sor).

Köszönjük, hogy érveinket megfontolják!

Tisztelettel:

